

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад
„Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка”

ЛІНГВІСТИКА

Збірник наукових праць

№ 1 (32)

Старобільськ
ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”
2015

ЗМІСТ

Діалектологія

1. Глуховцева К. Д. Узуальні та okazіональні діалектні явища в системі говірки..... 5
2. Гороф'янюк І. В. Ботанічна лексика крізь призму антропометричності (на матеріалі центральноподільських говірок)..... 15
3. Гримашевич Г. І. Текстографічна репрезентація означальних прислівників східнослов'янських говірок..... 22

Лексикологія

4. Пампура С. Ю. Принципи етимологізації лексичних запозичень (лінгвістичноісторіографічний аспект)..... 30

Текст. Дискурс

5. Бирик С. П. Українська медіастилістика: засади становлення і перспективи розвитку 40
6. Вінтонів М. О. Функційні вияви відприслівникових часток у сучасній публіцистиці..... 47
7. Колесникова Л. Л. Феномен словесного символу як об'єкт лінгвістичних досліджень..... 53
8. Ніколаско І. О. „Орозмовлювання” літературної мови письменника кінця ХХ – початку ХХІ століття..... 60
9. Панченко Т. С. Динамічні процеси в українській сучасній періодиці на прикладі жаргонної лексики..... 66
10. Фалафівка О. Я. Дискурс ЗМІ про політику: підходи до визначення..... 76

Граматика

11. Весельська Г. С. Функційна специфіка градаційно-приєднувальних сполучників у сучасній українській літературній мові..... 88
12. Сухачова Н. С. Семантична деривація в англійській терміносистемі менеджменту..... 95
13. Шитик Л. В. Синкретичні атрибутивно-обставинні складнопідрядні речення з уточнювальним значенням..... 103

Veselska H. S. Functional Specific of Gradative-joining Conjunctions in Modern Ukrainian Literary Language

In the offered scientific secret on the material of the modern magazines and artistic works a functional specific of gradative-joining conjunctions is presented in Ukrainian literary language. This specific consists of expression of syncretism – gradative-joining – semantiko-syntactic relations between homogeneous components in the simple complicated sentence or predicative parts in the compound sentence. It is noticed that in the case of semantic equivalentness of the united components gradative-joining conjunctions carry out the role of realizators of gradation semantics and strengthen or weaken the value of the second homogeneous component or the semantic of the predicative part. It is given the quantitative composition of gradative-joining conjunctions in Ukrainian literary language, the circle of the most used of them is presented and also the features of the usage of the conjunctions of the other semantic-syntactic coordinating spheres, in particular own-joining conjunction *a takozh*, as the marker of gradative-joining semantic-syntactic relations are traced. The possible reasons which influence on the expansion functionally stylish and stylistic possibilities of some gradative-joining conjunctions in Ukrainian literary language of the end of the XX-th – the beginning of the XXI-st centuries are certain. The activity of application of many gradation-joining conjunctions is changed that it is caused by the high functional field of these communication means, returning to their public colloquial-expressive variants and attempt to pass gradation semantics in the compound sentence or the simple complicated sentence more precisely. It is outlined the prospects of subsequent scientific searches in the area of grammatical stylish, taking into account the specialization of the expression the conjunctions of syncretism – gradative-joining – semantic-syntactic relations.

Key words: gradative-joining conjunction, semantiko-syntactic function, syncretism, simple complicated sentence, compound sentence, predicative part, homogeneous part of sentence, modern Ukrainian literary language.

Стаття надійшла до редакції 26.06.2015 р.

Прийнято до друку 28.08.2015 р.

Рецензент – д. філол. н., проф. Глуховцева К. Д.

Н. С. Сухачова (Полтава)

УДК 81'37: [811.111:001.4:005]

**СЕМАНТИЧНА ДЕРИВАЦІЯ
В АНГЛОМОВНІЙ ТЕРМІНОСИСТЕМІ МЕНЕДЖМЕНТУ**

Лексико-семантичний спосіб словотворення, під яким розуміють навантаження новим лексичним значенням слів, наявних у мові, зі збереженням їхніх первісних значень, значною мірою задовольняє

сучасні потреби різних терміносистем у найменуванні нових спеціальних понять.

Актуальність дослідження лексико-семантичного способу термінотворення – одного з початкових словотвірних прийомів творення термінологічних найменувань – зумовлена потребою комплексного, системного аналізу, здійснюваного з урахуванням традиційних засад дериваційних і семантичних студій, а також нових положень когнітивної лінгвістики, яка є провідним напрямом антропоцентричної парадигми сучасного мовознавства.

У межах дослідження англомовних економічних терміносистем лексико-семантичний спосіб термінотворення розглянуто в працях К. Житнікової, М. Белозьорова, Ю. Зацного, М. Костєвої, Л. Науменко, І. Извольської, В. Косякової, О. Агаєвої, О. Клименко та ін. Матеріал цих праць, доповнений результатами аналізу семантичних дериватів власне англомовної терміносистеми менеджменту у світлі традиційних і новітніх теоретичних концепцій, потребує систематизації.

У пропонованій статті ставимо за мету проаналізувати механізми формування семантичних дериватів в англомовній терміносистемі менеджменту. Це зумовлює необхідність розв'язання таких завдань: 1) виявити похідні терміни, що є результатом таких видів семантичної деривації, як метафора, метонімія, розширення, звуження; 2) з'ясувати особливості семантичних новотворів; 3) визначити продуктивність видів семантичної деривації в терміносистемі менеджменту.

Семантичне словотворення – це поступова зміна значення слова, а „семантичне термінотворення – це „підведення” під загальновживане слово чіткої дефініції” [Панько 1979: 110], що призводить до збагачення семантики слова окремим значенням або іншим змістом. Термінами, утвореними в результаті семантичної деривації, вважаємо ті, що виникли внаслідок отримання нового лексичного значення, а також утворені шляхом спеціалізації семантики загальновживаних лексичних одиниць. Із семантичною деривацією пов'язане явище полісемії, або багатозначності, слів і термінів, утворених шляхом метафоризації, метонімізації, звуження й розширення значення. Семантична деривація є джерелом полісемії, адже значення полісемантичних одиниць виникають на основі різних механізмів формування семантичних дериватів. Д. Лотте вважає явище полісемії небажаним і шкідливим у термінотворенні [Лотте 1961: 9]. Найчастіше терміни створюють завдяки використанню внутрішніх ресурсів мови, шляхом термінологізації загальновживаної лексики та транстермінологізації [Кияк 1989: 79].

Під час дослідження англомовної терміносистеми менеджменту виявлено похідні терміни, що є результатом таких видів семантичної деривації: метафори, метонімії, розширення, звуження [Кочерган 2002: 195].

Метафоризація є продуктивним способом семантичної деривації в англомовній терміносистемі менеджменту. У нашому дослідженні

розглянуто номінації, що мають певне значення. На думку дослідника, у визначенні йогівської філософії коли як мисленнєвий об'єкт” [Іващенко 2004: 10]. Велику роль відіграє значна кількість спеціальних поєдинків, перенесення на різні референції, пов'язані з функціональною

У термінології, зазвичай, функціональний характер терміна *pirating* (підприємств)” [Загальнолітературні джерела: 438]. На основі функціонального значення. Підсумовуючи [Сторчєва 2004: 10] example by attrition слова *rainmake* для того, щоб *who attempts to* such as seedi функціональне зв'язок (зв'язок різних відділів утворено ш функціонально (*bridge „a structural* other obstacle”

Метафоризація розуміють перш за все повним або частковим міграцією терміна, оскільки та не ізолювано взаємозбагачення значення від менеджменту юридичній т

розглянуто номінативну метафору, яка функціонує в мові наукового знання. На думку В. Іващенко, „сутність механізму метафори полягає у визначенні його як процесу ідеалізації, абстрагування та моделювання, коли як мисленнєвий образ використовується будь-який уже знайомий об'єкт” [Іващенко 2006: 140]. Характер наукового мислення, у якому велику роль відіграє асоціативне, сприяє метафоричному перенесенню. Значна кількість метафоричних номінацій репрезентує широкий спектр спеціальних понять у терміносистемі менеджменту. Метафоричне перенесення назви зумовлене певними асоціативними зв'язками між різними референтами на основі схожості загальних характеристик і асоціацій, пов'язаних із референтом; зовнішньої схожості предметів; функціональної схожості.

У терміносистемі менеджменту основою метафоричного перенесення є, зазвичай, функціональна подібність об'єктів номінації або схожість загальних характеристик і асоціацій, пов'язаних із референтом. Наприклад, термін *pirating* „переманювання кадрів (залучення робітників інших підприємств)” [Сторчева 2004: 412] утворено від лексичної одиниці загальнолітературної мови *pirating* „піратство, грабування, обкрадання” [Там само: 438] (від *pirate* „one who attacks ships” [LBED 2000: 353]) на основі функціональної подібності шляхом метафоричного перенесення значення. Підставою для утворення терміна *rainmaker* „цінний робітник” [Сторчева 2004: 438] („someone who makes a lot of money for a company, for example by attracting rich clients” [LBED 2000: 391]) від загальноновживаного слова *rainmaker* „шаман, який використовує ритуали та магичні заклинання для того, щоб викликати дощ” [Сторчева 2004: 438] (*rainmaker* „a person who attempts to cause rain to fall, either by rituals or by a scientific technique such as seeding clouds with crystals” [LBED 2000: 391]) слугувало функціональне перенесення значення. Термін *bridge* „горизонтальний зв'язок (зв'язок, за допомогою якого можуть спілкуватися спеціалісти різних відділів однієї ієрархії в організації)” [Сторчева 2004: 93] утворено шляхом метафоричного перенесення значення за функціональною подібністю від загальнолітературного слова *bridge* „міст” (*bridge* „a structure carrying a road, path, railway, etc. across a river, road, or other obstacle” [LDCE 2001: 126]).

Метафоризація лежить в основі транстермінологізації, під якою розуміють перенесення готового терміна з однієї галузевої сфери в іншу з повним або частковим його переосмисленням та перетворенням у міжгалузевий омонім [Кияк 1989: 79]. Транстермінологізація зумовлена міграцією термінологічних одиниць із однієї терміносистеми до іншої, оскільки галузеві терміносистеми формуються й розвиваються не ізольовано одна від одної, а в тісній взаємодії, що сприяє взаємозбагаченню. Наприклад, шляхом метафоричного перенесення значення від слова *recess* „канікули, відпочинок” утворено термін менеджменту „перерва на роботі”, який також функціонує в політичній, юридичній та освітянській термінології зі значеннями „парламентські

канікули; перерва в засіданнях (парламенту, суду), перерва (між уроками)” [Сторчева 2004: 440]. Від загальновживаного слова *spearhead* „вістря (наконечник) списа” на основі перенесення за схожістю („те, що попереду”) утворено військовий термін „передовий загін” („the leading force in a military attack” [CED 2003: 1574]), який згодом увійшов до терміносистеми менеджменту зі значенням „ініціатор або ініціативна група, яка обирається для здійснення управління” („an individual or group chosen to lead” [Там само]).

Метонімічне перенесення в англомовній терміносистемі менеджменту ґрунтується на перенесенні назви одного об’єкта чи класу об’єктів на інші на основі асоціації за суміжністю [Кочерган 2002: 196]. Найбільшу продуктивність метонімія демонструє у сфері іменника, де виявлено такі типи метонімічного перенесення: „дія – той, хто її виконує”, наприклад: *management* „управління; керівництво; завідування; менеджмент” → „дирекція; органи управління; адміністрація (компанії)” [Сторчева 2004: 338]; „місце – той, хто займає це місце”, наприклад: *chair* „стілець” → „головуючий (на зборах)” [Там само: 111]; „частина – ціле”, наприклад: *suit* „костюм” → „менеджер, який працює в офісі та зобов’язаний завжди носити костюм” [Там само: 501].

Особливим різновидом метонімії є синекдоха – перенесення назви з цілого на частину й навпаки. Наприклад: *brain* „розум, розумові здібності; інтелект” → „висококваліфіковані працівники” [Там само: 386]. *hand* „рука” → „(найманий) робітник, який займається фізичною працею, особливо на фермі, заводі чи фабриці” [Там само: 249]. *office* „офіс, контора” → „офісні службовці, співробітники, колеги” [Там само: 379].

В англомовній терміносистемі менеджменту виявлено нові метонімічні лексико-семантичні варіанти слів, що сформувалися на основі аналогії, яка на сучасному етапі розвитку англійської мови виявляє значну активність [Зацний 2007: 181]. В останні десятиліття минулого століття виникла низка складних слів на позначення різних категорій працівників за аналогією до термінів *white-collar worker* та *blue-collar worker*. До них належать такі інновації, як *green-collar worker* „працівник охорони навколишнього середовища”, *steel-collar worker* „робот”, *frayed-collar worker* „працівник, який має низьку заробітну платню”, *gold-collar worker* „фахівець, який користується великим попитом; працівник літнього віку” [Там само: 41].

Для метонімії характерна значно менша продуктивність в утворенні англомовних термінів менеджменту порівняно з метафоризацією.

Явища семантичного звуження та розширення значення тісно пов’язані з явищами метафоричного й метонімічного перенесення. Звуження та розширення значення виявляється через дефініцію, що окреслює смислові межі терміна, або через контекст, що сприяє правильному розумінню значення слова. Розвиток семантики термінологічної лексики шляхом семантичної деривації, зазвичай, пов’язаний зі звуженням (спеціалізацією або конкретизацією) значення

слова. У термінс
звуження значе
менеджменту є
тобто конкрет
слугувати лекси
загальновжив
[Сторчева 2004:
[Там само: 413]

к професійнс
до чого-небудь
longevity „довго

Наведені
менеджменту за
репрезентують
Образ, що леж
знаки названо
обирають найб
Термін має пе
процеси пер
загальновжив
терміна завуал
дослідження ін
терміна та вста

Розширен
семантичний п
погляду, є мен
Водночас роз
звуженням їхні
зворотний про
менеджменту
детермінологіз
процесів управ
головним об’єв
об’єднання, спі
розв’язання со

Процес
терміносистем
екстралінгваль
в системних зе
активного розі
залучення, її
Увійшовши до
втрачають сво
терміносистем
менеджменту,

між уроками)"
earhead „вістря
 істю („те, що
 н" („the leading
 годом увійшов
 або ініціативна
 individual or group

терміносистемі
 об'єкта чи класу
 ерган 2002: 196].
 ері іменника, де
 і. хто її виконує",
 о: завідування;
 рація (компанії)"
 наприклад: *chair*
 „частина – ціле",
 шуює в офісі та

еренесення назви
 .розум, розумові
 [Там само: 386],
 зичною працею,
 49], *office* „офіс,
 ам само: 379].

виявлено нові
 валися на основі
 н виявляє значну
 инуло століття
 орій працівників
 r *worker*. До них
 цівник охорони
 юбот", *frayed-*
 гню", *gold-collar*
 ацівник літнього

ість в утворенні
 ацією.

значення тісно
 о перенесення.
 дефініцію, що
 ст. що сприяє
 ок семантики
 ації, зазвичай,
 ацією) значення

слова. У терміносистемі менеджменту виявлено терміни, утворені шляхом звуження значення. Основним ресурсом поповнення терміносистеми менеджменту є загальноновживана лексика. Прикладами звуження значення, тобто конкретизації значень у відповідній терміносистемі, можуть слугувати лексичні одиниці, які ввійшли в терміносистему менеджменту із загальноновживаної мови: *skill* „вміння, майстерність" → „кваліфікація" [Сторчева 2004: 481], *planner* „людина, що планує все наперед, педант" [Там само: 413] → „розробник плану (людина, яка займається плануванням як професійною діяльністю)" [Там само], *complement* „додаток (до чого-небудь)" → „штат (співробітників організації)" [Там само: 130], *longevity* „довговічність" → „стаж роботи, вислуга років" [Там само: 332].

Наведені терміни засвідчують, що для номінації наукових понять менеджменту залучають лексичні одиниці загальноновживаної лексики, що репрезентують найбільш відомі предмети та явища повсякденного життя. Образ, що лежить в основі таких номінацій, вказує на певні інтегральні ознаки названого об'єкта. У процесі створення нового терміна зазвичай обирають найбільш типову ознаку, яка лягає в основу нового поняття. Термін має переважно прозору вмотивованість і зрозумілі семантичні процеси перетворення, якого зазнало слово при переході із загальноновживаної до термінологічної лексики. Коли ж вмотивованість терміна завуальовано, слід звертатися до його етимології. Етимологічні дослідження іноді дають можливість зрозуміти походження того чи того терміна та встановити його метафоричний характер.

Розширення значення (генералізація) – менш поширений семантичний процес, ніж звуження, оскільки спеціалізація, з когнітивного погляду, є менш трудомістким мисленнєвим процесом, ніж генералізація. Водночас розвиток семантики термінів менеджменту не обмежений звуженням їхніх значень. Поряд із термінологізацією відбувається також зворотний процес – розширення значення термінологічних одиниць менеджменту та перехід їх у загальноновживану мову, тобто детермінологізація. Це зумовлено загальною тенденцією залучення процесів управління до сфери соціального життя суспільства, оскільки головним об'єктом управління є людина, соціальні групи, організації, кола, об'єднання, спільноти, утворені в суспільстві для досягнення певної мети й розв'язання соціальних завдань.

Процес детермінологізації термінологічних одиниць англomовної терміносистеми менеджменту зумовлений лінгвальними й екстралінгвальними чинниками. Лінгвальні чинники полягають власне в системних зв'язках самої мови, а екстралінгвальні виникають унаслідок активного розвитку сучасної англomовної терміносистеми менеджменту та залучення її до всіх сфер суспільно-економічної діяльності людини. Увійшовши до системи загальноновживаної мови, термінологічні одиниці втрачають свою функціональну й семантичну обмеженість, однак у межах терміносистеми залишаються термінами. Прикладами термінів менеджменту, які ввійшли до загального вжитку і зрозумілі широкому

колу неспеціалістів, можна вважати такі лексичні одиниці, як *monitor* „a person who observes a process or activity” [LBED 2000: 305], *monitoring* „моніторинг; контроль; інспектування” [Сторчева 2004: 357], *interview* „співбесіда (бесіда роботодавця із кандидатом на посаду)” [Там само: 293], *brainstorming* „колективний метод вирішення складних проблем” [Там само: 90]. Навіть ключові терміни менеджменту *management* і *manager* набули широкого вжитку й не потребують спеціальних професійних знань для їх розуміння та вживаються в значенні „управління будь-якою діяльністю” [Там само: 338], „керівник чи людина, яка відповідає за здійснення того чи іншого виду діяльності” [Там само: 343].

Процеси функціональної мобільності лексики, тобто термінологізація та транстермінологізація, призводять до появи семантичних неологізмів, що функціонують в англomовній терміносистемі менеджменту, наприклад, за аналогією до лексеми *campus* „комплекс споруд, до якого входять навчальні корпуси, лабораторії, бібліотеки тощо” [Зацний 2007: 49], утворено термін англomовної терміносистеми менеджменту зі значенням „територія, яку займає фірма, підприємство чи організація” [Там само: 49]. Термін *torpedo* „торпеда; запускати торпеду” [Там само: 57], який належить до військової термінології, у процесі метафоризації входить до терміносистеми менеджменту зі значенням „некомпетентний працівник, якого звільняють з метою, щоб він пішов працювати до конкурента” [Там само].

Отже, термінологічні одиниці сучасної англomовної терміносистеми менеджменту найчастіше утворені за рахунок внутрішніх ресурсів мови шляхом термінологізації загальновживаної лексики та транстермінологізації вже наявних термінологічних одиниць. Термінологізація та транстермінологізація лексичних одиниць супроводжуються метафоричним і метонімічним перенесенням значення, а також звуженням та розширенням значення, найбільш продуктивним серед яких виявилось метафоричне перенесення значення.

Перспективу подальших досліджень вбачаємо у вивченні функціонування термінів менеджменту у фахових і нефахових дискурсах.

Література

- Іващенко 2006 — Іващенко В. Л. Концептуальна репрезентація фрагментів знання в науково-мистецькій картині світу (на матеріалі української мистецтвознавчої термінології): монографія / В. Л. Іващенко. — К.: Вид. дім Дмитра Бураго, 2006. — 328 с.; Зацний 2007 — Зацний Ю. А. Сучасний англomовний світ і збагачення словникового складу / Ю. А. Зацний. — Л.: ПАІС, 2007. — 226 с.; Кияк 1989 — Кияк Т. Р. Лингвистические аспекты терминоведения / Т. Р. Кияк. — Киев: УМК ВСУ Украины, 1989. — 104 с.; Кочерган 2002 — Кочерган М. П. Вступ до мовознавства / М. П. Кочерган. — К.: Академія, 2002. — 368 с.; Лотте 1961 — Лотте Д. С. Основы построения научно-технической терминологии / Д. С. Лотте; под ред. акад. И. Н. Артоболевского. — М.: Изд-во АН СССР, 1961. — 158 с.; Панько 1961 — Панько Т. І. Термінологізація та транстермінологізація в англomовній терміносистемі менеджменту: дис. на здобуття ступеня канд. філол. наук: 10.02.01. — Л.: ЛНУ імені Т. Шевченка, 1961. — 158 с.; Панько 1961 — Панько Т. І. Термінологізація та транстермінологізація в англomовній терміносистемі менеджменту: дис. на здобуття ступеня канд. філол. наук: 10.02.01. — Л.: ЛНУ імені Т. Шевченка, 1961. — 158 с.; Сторчева 2004 — Сторчева М. А. Менеджмент: словник / М. А. Сторчева. — Л.: ЛНУ імені Т. Шевченка, 2004. — 357 с.; Collins English Dictionary 2003 — Collins English Dictionary 2003. — 1791 p.; LB 2000 — Harlow: Longman, 2000. — 305 p.; Contemporary English: Longman Edition Limited, 2001.

1961. — 158 с.; Панько Т. І. Термінологізація та транстермінологізація в англomовній терміносистемі менеджменту: дис. на здобуття ступеня канд. філол. наук: 10.02.01. — Л.: ЛНУ імені Т. Шевченка, 1961. — 158 с.; Сторчева М. А. Менеджмент: словник / М. А. Сторчева. — Л.: ЛНУ імені Т. Шевченка, 2004. — 357 с.; Collins English Dictionary 2003. — 1791 p.; LB 2000. — Harlow: Longman, 2000. — 305 p.; Contemporary English: Longman Edition Limited, 2001.

Сухачова Н. С. Терміносистема менеджменту

У статті розглянуто процеси функціональної мобільності лексики, тобто термінологізація та транстермінологізація, які призводять до появи семантичних неологізмів, що функціонують в англomовній терміносистемі менеджменту. Наведено приклади неологізмів, утворених шляхом термінологізації загальновживаної лексики та транстермінологізації вже наявних термінологічних одиниць. Термінологізація та транстермінологізація лексичних одиниць супроводжуються метафоричним і метонімічним перенесенням значення, а також звуженням та розширенням значення, найбільш продуктивним серед яких виявилось метафоричне перенесення значення. Ключові слова: англomовна терміносистема менеджменту, функціональна мобільність лексики, тобто процеси термінологізації та транстермінологізації, семантичні неологізми, метафоризація, метонімізм, розширення значення.

Сухачева Н. С. Терміносистема менеджменту

В статті розглянуто процеси функціональної мобільності лексики, тобто термінологізація та транстермінологізація, які призводять до появи семантичних неологізмів, що функціонують в англomовній терміносистемі менеджменту. Наведено приклади неологізмів, утворених шляхом термінологізації загальновживаної лексики та транстермінологізації вже наявних термінологічних одиниць. Термінологізація та транстермінологізація лексичних одиниць супроводжуються метафоричним і метонімічним перенесенням значення, а також звуженням та розширенням значення, найбільш продуктивним серед яких виявилось метафоричне перенесення значення. Ключові слова: англomовна терміносистема менеджменту, функціональна мобільність лексики, тобто процеси термінологізації та транстермінологізації, семантичні неологізми, метафоризація, метонімізм, розширення значення.

1961. – 158 с.; **Панько 1979** – Панько Т. І. Від терміна до системи / Т. І. Панько. – Л.: Вища шк., 1979. – 144 с.; **Сторчева 2004** – Сторчева М. А. Менеджмент и экономика труда : новый англ.-рус. толк. слов. / М. А. Сторчева. – СПб.: Эконом. шк., 2004. – 571 с.; **CED 2003** – Collins English Dictionary. – 6-th ed. – Glasgow : Harper Collins Publishers, 2003. – 1791 p.; **LBED 2000** – Longman Business English Dictionary. – Harlow : Longman, 2000. – 533 p.; **LDCE 2001** – Longman Dictionary of Contemporary English : with New Words Supplement. – Barcelona : Pearson Edition Limited, 2001. – 1691 p.

Сухачова Н. С. Семантична деривація в англомовній терміносистемі менеджменту

У статті розглянуто лексико-семантичний спосіб як один із способів творення термінів англомовної терміносистеми менеджменту. Виявлено, що продуктивним способом семантичної деривації в англомовній терміносистемі менеджменту є метафоризація, яка лежить в основі транстермінологізації, тобто перенесення в терміносистему менеджменту готового терміна з інших галузевих сфер із повним або частковим його переосмисленням. Метонімічне перенесення виявилось менш продуктивним у терміносистемі менеджменту порівняно з метафоризацією. Найбільшу продуктивність метонімія демонструє у сфері іменника. З метафоричними й метонімічними видами перенесень пов'язані такі явища, як семантичне звуження (спеціалізація або конкретизація) й розширення (генералізація) значення слова. Основним ресурсом поповнення терміносистеми менеджменту шляхом семантичної деривації є загальноповсюджені лексика. Семантичні неологізми терміносистеми менеджменту – це результат функціональної мобільності лексики, тобто процесів термінологізації та транстермінологізації.

Ключові слова: термін, англомовна терміносистема менеджменту, семантична деривація, метафоризація, метонімізація, звуження, розширення.

Сухачева Н. С. Семантическая деривация в англоязычной терминосистеме менеджмента

В статье рассмотрен лексико-семантический способ как один из способов образования терминов англоязычной терминосистемы менеджмента. Выяснено, что продуктивным способом семантической деривации в этой терминосистеме является метафоризация, лежащая в основе транстерминологизации, то есть перенесения в терминосистему менеджмента готового термина из других отраслевых сфер с полным или частичным его переосмыслением. Метонимия оказалась менее производительной в терминосистеме менеджмента по сравнению с метафоризацией. Метонимия демонстрирует высокую производительность в сфере существительного. С метафорическими и метонимическими видами перенесения значения слова связаны такие

явления, как семантическое сужение (специализация или конкретизация) и расширение (генерализация) значения слова. Основным ресурсом пополнения терминосистемы менеджмента путем семантической деривации является общеупотребительная лексика. Семантические неологизмы – результат функциональной мобильности лексики, то есть процессов терминологизации и транстерминологизации.

Ключевые слова: термин, англоязычная терминосистема менеджмента, семантическая деривация, метафоризация, метонимизация, сужение, расширение.

Sukhachova N. S. Semantic Derivation in the English Terminological System of Management

The article focuses on one of methods of terms formation in the English terminological system of management, i.e. lexico-semantic method. It was discovered that metaphORIZATION was productive method of semantic derivation in the English terminological system of management. MetaphORIZATION is based on the idea of transterminologization, i.e. terms existing in the boundaries of different terminology systems transfer to the English terminological system of management with their different (complete or partial) interpretation. The main characteristic language reason for transterminologization is the tendency to economize language material. The analysis of transterminologization process as a creation of new special meanings of terms in other terminology systems stimulates the linguistic study of terminology in this aspect. Metonymy appeared less productive in the English terminological system of management by comparison to metaphORIZATION. Metonymy demonstrated the most productivity in the field of a noun. With metaphorical and metonymic types of transference such phenomena as semantic narrowing (specialization or specification) and semantic widening (generalization) of word meaning are related. Semantic narrowing (specialization or specification) is a process by which the meaning of a word shifts from the general to the specific definition. Semantic widening (generalization) is a process by which the meaning of a word becomes broader or more inclusive than its earlier meaning. The main resource of the English terminological system of management replenishment by means of semantic derivation is a current vocabulary. Semantic neologisms of the English terminological system of management are the result of functional mobility of vocabulary, i.e. the processes of terminologization and transterminologization.

Key words: term, English terminological system of management, semantic derivation, metaphORIZATION, metonymization, semantic narrowing, semantic widening.

Стаття надійшла до редакції 14.07.2015 р.

Прийнято до друку 28.08.2015 р.

Рецензент – канд. філол. н., доц. Шутова Л. І.

УДК 811.161.2'367

СИНКРЕ

З У

Система склад
яких характерні
синкретичні утвор
структурних, так і с
У таких синкретичі
опорні слова, спол
по-різному, оскільки
тобто лексико-сем
не підтримувати с
ознак у синкретич
(значення мовних
виду зв'язку, хара
водночас [Чесноко
речень виокремл
значеннєвий та фо

Синкретичні
лінгвістів. Широ
В. Бабайцевої [Б
речення з атр
значенням були
2004]. Застереже
у семантичних
граматиках і по
Слинько 1994; І
синкретизму в с
Р. Христіанінова

Складно:
значеннєвий син
ознаки складні:
нерозчленовані
що в одному р
з атрибутивним,
займенниково-с
є актуальною лі

Мета стат
атрибутивно-об
значенням, щ
Досягненням за
описати спе